

Sintaksis. So'z birikmai sintaksisi	<p>1-topshiriq. 1. Sintaktik munosabatning qanday turlari bor? Ushbu savolga yozma javob tayyorlang. 2. Sintaktik aloqa turlarining tarqalish doirasini aniqlang.</p> <p>2-topshiriq. 1. Qo'shma gaplar va ularning turlarida sintaktik aloqaning qaysi turlari faoliyat ko'rsatishini aniqlang va misollar yordamida bayon qiling. 2. Kitobning varag'i, osmondag'i o'rdaklar, Qodiriyning orzusi birikmalarini sintaktik aloqa va sintaktik munosabat turlari bo'yicha tahlil qilib, fikrlaringizni daftaringizga qayd qiling.</p> <p>3-topshiriq. 1. So'z birikmasi va unga o'xshash hodisalarini o'zaro qiyoslab, farqlarini tushuntiring. 2. So'larning moslashuv, boshqaruv, bitishuv usulida bog'lanishidan hosil bo'lgan so'z birikmalarida qatnashuvchi aloqa-munosabat shakkllarini aniqlang va izohlang.</p> <p>4-topshiriq. 1. Bir bosh bo'laklı 5 ta yoyiq sodda gap tuzib, ulardagi so'z birikmalarini tuzilishiga ko'ra turlarini aniqlang. 2. Abdulla Oripovning ona tiliga bag'ishlangan bir she'rini so'z birikmasining ifodalanishiga ko'ra turlari bo'yicha tahlil qiling.</p>
Gap, gapning asosiy belgilari. Predikativlik. Gapning ma'no-vazifasiga ko'ra turlari.	<p>1-topshiriq. 1. «Kesim va kesimlik kategoriyasi, ularning o'zaro munosabati» mavzusida mustaqil ilmiy axborot tayyorlang.</p> <p>2-topshiriq. Quyidagi gapda modallik qanday usul va vositalar orqali ifodalangan? Nahotki odamlar kezar darbadar?</p> <p>3-topshiriq. Quyidagi savollarga javob bering.</p> <p>1. Intonatsiyaning nutqiy gapni shakllantirishdagi roli haqida gapiring. 2. Intonatsiya qaysi gaplarda predikativlikni ifodalovchi asosiy vositaga aylanadi? 3. Intonatsiyaning qanday tiplari bor?</p> <p>4-topshiriq. Inkor, undov(his-hayajon) va so'roq gaplarni hosil qiluvchi vositalarni ko'rsating va izohlang.</p>
Gapning tuzilishiga ko'ra turlari	<p>1-topshiriq. Borsam, yo'q ekansiz. Bu tuzilishiga ko'ra qanday gap? Shu tipdagi beshta gap tuzing.</p> <p>2-topshiriq. Gaplar tuzilishi jihatidan qanday me'zonlarga ko'ra turlarga ajratilishi va shularga ko'ra ularning turlari haqida ma'lumot bering.</p> <p>3-topshiriq. 1. Yoyiq va yig'iq gaplarning turli ko'rinishlarini ifodalang. 2. Mustaqil holda 2 ta yoyiq ikki bosh bo'laklı va 2 ta yoyiq bir bosh bo'laklı gap tuzing.</p>
Gapning sintaktik tuzilishi. Gap bo'laklari. Bosh bo'laklar.	<p>1-topshiriq. 1. Semantik-sintaktik bo'lakning gap bo'laklaridan farqi nimada? 1. Kesimning ega bilan munosabatini ko'rsatuvchi vositalar haqida ma'lumot bering.</p> <p>2-topshiriq. Quyidagi savollarga javob bering</p> <p>Gap bo'laklarining turi qanday aniqlanadi? 2. Gap bo'laklari gapda tutgan mavqeiga ko'ra qanday turlarga bo'linadi? 3. Gapda gap bo'laklaridan boshqa yana qanday sintaktik shakkllar qo'llanadi? 4. Nima uchun ular gap bo'lagi hisoblanmaydi? 5. Gap bo'laklarining tuzilishiga ko'ra turlari haqida gapiring. 6. Ega qanday til birliklari bilan ifodalanadi? 7. Ifodalagan hukm turlari bo'yicha kesim qanday guruhlarga bo'linadi? 10. Kesimning tuzilishi, ifodalanishiga ko'ra qanday turlari bor?</p> <p>3-topshiriq. Gapning grammatic asosi, bosh bo'laklarning yangicha talqinlari, ularning an'anaviyisidan farqlari haqida ma'lumot bering.</p>
Ikkinchidarajali bo'laklar va ularning turlari	<p>1-topshiriq. To'ldiruvchining ma'nosi, so'roqlari, turlari, vosita-lari, ifodalanishini misollar bilan ko'rsatib bering.</p> <p>2-topshiriq. Aniqlovchining ma'nosi, so'roqlari, turlari, ifodala-nishi va gapdagagi o'rnini misollar bilan ko'rsatib bering.</p> <p>3-topshiriq. Holning ma'nosi, so'roqlari, turlari, vositalari, ifodalanishini misollar bilan ko'rsatib bering.</p> <p>4-topshiriq. Izohlovchilarning ma'no turlarini bayon qiling.</p> <p>5-topshiriq. Ikkinchidarajali bo'laklarning adabiyotlardagi yangicha talqinlari haqida gapiring.</p>
O'zbek tilida gap bo'laklarining tartibi. Inversiya	<p>1-topshiriq. O'zbek tilida gap bo'laklari gapda odatda qanday, ular qanday tartibda joylashadi?</p> <p>2-topshiriq. Gap bo'laklari odatdagagi tartibining o'zgarishi sabablari, buning gap bo'laklari grammatic tabiatiga ta'siri haqida gapiring.</p>
Gapning aktual-kommunikativ tuzilishi.	<p>1-topshiriq. Gapning sintaktik tuzilishi va kommunikativ tuzilishi-tema-rematik strukturasining farqlari haqida gapiring.</p> <p>2-topshiriq. Tema va remaning o'zaro munosabati, ularning bir-biriga o'tishi haqida gapiring.</p>
Murakkab-lashgan sodda gaplar	<p>1-topshiriq. Sodda gaplarni murakkablashtiruvchi vositalar, ularning sintaktik tabiatiga ko'ra turlarini misollar yordamida ko'rsatib bering.</p> <p>2-topshiriq. Gap bo'laklarining uyushishi, ajratilgan bo'laklar, ularning vazifalari, turlari haqida ma'lumot bering.</p> <p>3-topshiriq. Ravishdosh, sifatdosh, harakat nomili o'ramlar orqali murakkablashga sodda gaplar haqida gapiring.</p> <p>4-topshiriq. Undalma, krish, kiritma, ularning turlari va farqlari haqida ma'lumot bering.</p>

	<p>Bir bosh bo'lakli gaplar. So'z-gaplar.</p> <p>1-topshiriq. Atov gapning bosh bo'lagi bosh kelishikdagi ot bilan ifodalanishi ma'lum. Shundan kelib chiqib, an'anaviy grammatikada atov gaplar kesimsiz gaplar qatoriga kiritiladi. Hozirgi grammatikada esa u kesimli gap hisoblanadi: ot-kesimli gapning bir turi deyiladi. Qaysi fikr to'g'ri deb o'ylaysiz? Fikringizni asoslashga harakat qiling.</p> <p>2-topshiriq. Quyidagi gapni tuzilishiga ko'ra tahlil qiling. Uning betinim harakat qilayotgan epchil qo'llariga qaray-qaray, Sattorovning ko'zлari tinib ketdi.</p> <p>2.Bosh bo'laklarning miqdoriga ko'ra quyidagi gaplarni tahlil qiling.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dada, aytgan ishlariningizni qilib bo'ldik. - Barakalla. - Endi kanalga cho'milishga borsak bo'ladimi? - Mayli. <p>3-topshiriq. Bir bosh bo'lakli gaplarning turlari va so'z-gaplar va ularning turlari, bir bosh bo'lakli va so'z-gapning o'zaro munosabati, farqlari haqida ma'lumot bering.</p>
--	---